

Vad vi kan – och inte kan! De globala utmaningarna kräver breda samarbeten

Världen står inför nya utmaningar: klimatförändringar, eskalerande miljöproblem, överexploatering, ökande befolkning, degraderade jordar, och växtsjukdomar hotar våra grödor. Detta kan leda till hunger, undernäring, ökad migration och, i värsta fall, krig. Kontinuerlig och god tillgång till näringsrika livsmedel är nyckeln för att utveckla en bättre värld.

Jordbruket måste fortsatt vara kunskapsintensivt och högproduktivt för att klara framtidens prövningar. Genetik och växtförädling är två vetenskapliga grundpelare som jordbruket vilar på. Växtförädlingen är en både progressiv och konservativ verksamhet, gamla metoder används parallellt med de allra senaste. De nya redskap som tillkommer gör inte de gamla överflödiga, alla behövs men med olika syften.

Den moderna växtbiotekniken är en uppsättning nya, kraftfulla verktyg i växtförädlarens verktygslåda, verktyg som bland annat gör att vi kan nå förädlingsmålen snabbare och säkrare. Nya tekniker, rätt använda, ger många nya möjligheter för att användas för samhällets och miljöns bästa. Forskning skapar verktyg för att ge oss en bättre värld – samhället väljer om och hur dessa skall användas. Gränserna inom olika vetenskapsområden vidgas, ny kunskap adderas och tillämpningarna ges nya möjligheter.

Dessa stora och livsavgörande framtidsfrågor var bakgrunden till ett unikt samarbete mellan de fyra vetenskapliga akademierna som alla har fokus på stora och livsavgörande framtidsfrågor: Kungl. vetenskapsakademien (KVA), Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien (KSLA), Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA) och Kungliga Fysiografiska Sällskapet i Lund (KFS). Gemensamt anordnades ett symposium kring framtidens matförsörjning med fokus på genetik, växtförädling och jordbrukets utveckling och belyste dagens och morgondagens möjligheter och problem.

Symposiet *Vad vi kan – och inte kan! Hur långt har vi kommit, vad är möjligt och vad är önskvärt?* anordnades som ett heldagsseminarium i Lund den 23 november och var samtidigt en del av Fysiografiska Sällskapetets 250-årsjubileum. Varje akademi hade ansvar för en session som presenterades av en moderator (preses eller annan representant för respektive akademi).

Först ut var KVA med temat: *Vad vi vet – med kunskap i centrum*. Här gavs två presentationer om kunskapens förutsättningar; Dan Larhammar med *Genetik – ett drygt sekel*

med en pågående vetenskaplig revolution och Åsa Wikforss med *Kunskapens tillgänglighet och förvanskning*.

KSLA fokuserade på *Vad vi kan – forskningens tillämpningar* som belyste växtförädlingens oerhört snabba utveckling och de problem som kan uppstå. Akademiens sekreterare Eva Pettersson, i grunden skolad inom växtförädlingen, presenterade *Växtförädling – forskning och utveckling till jordbrukets tjänst* och Dennis Eriksson talade om *En lagstiftning i förändring – kan den möta framtidens behov?*

IVA:s session var inriktad på *Vad vi gör – möjligheter och begränsningar*. Här presenterade Stefan Jansson *Hur ska 2020-talets genetik komma till samhällets nytta?* och Mariette Andersson tog upp *Entreprenörskap och företagande – viktiga element i växtförädlingens utveckling*.

Fysiografiska Sällskapet gav en visionär avslutning av föreläsningsserien med sessionen *Vad vi vill – framtidens utmaningar*. Här funderade Annika Åhnberg kring *Ordbruk och jordbruk – jordbrukets betydelse och samhällsroll igår, idag och imorgon* och Lisa Sennerby Forsse om *Framtidens försörjning – hur når vi 2030 målen att utrota hunger och rädda planeten?*

Dagen avslutades med ett mycket intressant och fascinerande panelsamtal över temat *Har vi blivit klokare?* under ledning av Peter Sylwan med representanter från de fyra akademierna.

Symposiet blev en tänkvärd och innehållsrik dag och hela seminariet finns tillgängligt digitalt. Många borde ta del av den erfarenhet och klokskap som presenterades under dagen. En tanke är att kunna samla de eminenta bidragen och utge i bokform vilket skulle väsentligt gynna en ökad kunskap om framtidens matförsörjning. Ytterligare en konklusion från symposiet är det givande samarbetet som på ett utmärkt sätt manifesterades mellan de fyra akademierna. Det bör finnas goda möjligheter till andra framtida gemensamma satsningar. En gemensam röst kan oftast få större genomslag än fyra enskilda.

Roland von Bothmer

Symposiet kan ses i efterhand här: <https://www.fysiografen.se/sv/aktuellt/anmalan-till-symposiet-vad-vi-kan-och-inte-kan/>



Foto: Wolfgang Ebrecke